

Osobnosti s erby – 56.část

Po dvou dílech Osobností s erby, kdy jsem Vám prezentoval vždy tři osoby šlechtického původu, bych Vám zde rád představil propagátora sterilizace mléka, **Franze rytíře von Soxhlet**, který se narodil před 175 lety. Dlouho jsem nemohl dohledat v heraldické literatuře erb tohoto rodu, o to více mne jeho osobnost zaujala, i vzhledem k tomu, že se se sterilizací/pasterizací mléka setkávám denně. Přes Heraldicko-genealogickou společnost Adler ve Vídni jsem se dostal na Bavorský hlavní státní archiv v Mnichově, kde mi byla velice nápomocna Dr. Alexandra Scharmüller, za což jím tímto moc děkuji. Na základě zaslání blasonu jsem vykreslil i zde prezentovaný erb.

Franz rytíř von Soxhlet

* 13.ledna 1848, Brno

+ 5.května 1926, Mnichov

Byl zemědělským chemikem, pedagogem a vysokoškolským učitelem. Známým se stal zejména jako vynálezce chemického přístroje - extraktoru, který po něm nese jméno (Soxhletův extraktor). Propagátor sterilizace mléka Profesor Soxhlet se narodil v moravském Brně jako syn belgického imigranta a přádelnického továrníka Felixe. Studia zemědělské chemie však již strávil na Univerzitě v Lipsku, kde roku 1872 promoval prací o chemii mléka. Následně se stal vědeckým asistentem na zemědělské výzkumné stanici ve Vídni. Od r. 1879 byl už profesorem na Technické vysoké škole v Mnichově, a kromě toho působil dlouhodobě jako ředitel Centrální zemědělské výzkumné stanice pro Bavorsko (do roku 1913). Mezitím si ještě na Univerzitě v Halle udělal doktorát z medicíny (1894). Oblastí jeho vědeckého zájmu se stala biochemie a sterilizace mléka.

V 70. letech 19. století zveřejnil Soxhlet své výzkumy z biochemie mléka, másla a mléčných tuků (lipidů). Z těchto výzkumů vznikl i jeho extraktor (1879), nazývaný dodnes Soxhletovým, pomocí kterého bylo možno určit obsah tuků (lipidů) v suchých potravinách.

V roce 1881 pak vyvinul přístroj pro přímé určení obsahu tuku v mléce. V 80. a 90. letech se zabýval ještě chemickým složením margarínu, zkoumal mléčný cukr a obsah kyselin v mléce (tzv. SH Wert = Soxhlet-Henkel Wert). V roce 1886 zkonstruoval přístroj pro sterilizaci mléka pro kojence. Předpokládal, že jeho metoda zbaví mléko zcela choroboplodných zárodků, což se později neukázalo zcela pravdou.

Přesto je Franz von Soxhlet pokládán za pionýra sterilizace (pasterizace) mléka. Byl také prvním vědcem, který v mléce prokázal proteiny kasein, albumin, globulin a laktoprotein a mléčný cukr laktózu. V roce 1893 se zabýval rozdíly mezi kravským a mateřským mlékem. Od přelomu století studoval vliv solí vápníku na výskyt metabolické poruchy - rachitidy. V posledních pracích pak zkoumal vliv rozdílného obsahu železa v mateřském a kravském mléce na vznik chudokrevnosti u dětí.

Von Soxhlet se také pokoušel o zachování odborné nezávislosti zemědělských výzkumných stanic. Je znám svým veřejným zásahem proti řediteli darmstadtské ZVS Paulu Wagnerovi, kterého obvinil z falšování výsledků analýzy ve prospěch výrobce fosfátového hnojiva.

Franz Soxhlet obdržel 24. prosince 1901 Rytířský kříž Řádu za zásluhy Bavorské koruny. S tímto udělením Řádu byla spojeno i povýšení do šlechtického stavu. Soxhlet proto dokladoval i kolorovanou kresbu erbu jeho rodu a byl pak dne 3.února 1902 zapsán jako **Franz Ritter von Soxhlet** do Bavorského šlechtického rejstříku.

Franz Soxhlet navrhl erb pravděpodobně až po udělení řádu, erb totiž nebyl při zápisu do šlechtického rejstříku povinný, ale byl běžný, viz spis ADELMATRIKEL RI S 134). Z tohoto zápisu nevyplývá, že rodinný erb již existoval nebo ne; skutečnost, že samotný Soxhlet nepředložil erb, ale pouze kresbu, hovoří spíše pro erb nový. Zda jeho otec Felix používal rodinný erb jako výrobce textilu v Zábřovicích u Brna, není známo.

Zdroj: Magazin 5plus2 13.1.2023, Wikipedia, Bayerisches Hauptstaatsarchiv in München a Heraldisch-Genealogische Gesellschaft ADLER in Wien

Arnošt Drozd 4/2023

Příspěvek do Genealogických a heraldických listů 2/2023